

فرهنگ

از فیلم دایره مینای مهرجویی که قبل از انقلاب ساخته شده بود، این روند سیاه نمایش دادن فرهنگ و جامعه ایرانی در فیلم‌های نماینده ایران در اسکار رامی بینیم، زیردرختان زیتون که در بستر فاجعه زلزله گیلان اتفاق می افتد و فرهنگ مردم ایران و سرخوردگی جوان حاضر در فیلم که نماینده جوانان ایران است را هدف قرار می دهد، تا «بادکنک سفید» که حتی شادی‌های دم عید در ایران را به کام مردم تلخ نشان می دهد

بایکوت اسکار

در ۲۴ سپتامبر سال ۲۰۱۲ فیلم «یک حبه قند» ساخته رضا میرکریمی از طرف ایران به اسکار معرفی شد اما در همان زمان رئیس بنیاد سینمایی فارابی به دلیل پخش فیلم بی‌گناهی مسلمانان در سایت یوتیوب درخواست بایکوت کردن اسکار را کرد و با تأیید وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ایران در آن سال فیلمی به اسکار نفرستاد.

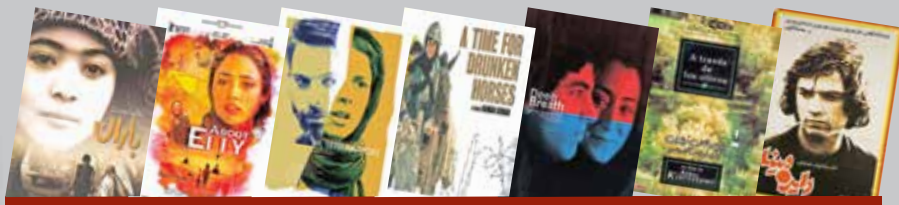
شاید این تنها مرتبه‌ای باشد که ایران در قبال اسکار به عزت ملی و مذهبی خود ارج نهاده است، زیرا اگر روند ارسال نماینده‌های ایران به اسکار را بررسی کنیم، به غیر از فیلم‌های سیاه‌نمای وضعیت سیاسی و اجتماعی و حتی فرهنگی ایران نوع دیگری از فیلم رانمی بینیم.

سیاهی از دایره مینا آغاز شد

از فیلم دایره مینای مهرجویی که قبل از انقلاب ساخته شده بود، این روند سیاه نمایش دادن فرهنگ و جامعه ایرانی در فیلم‌های نماینده ایران در اسکار رامی بینیم، زیردرختان زیتون که در بستر فاجعه زلزله گیلان اتفاق می افتد و فرهنگ مردم ایران و سرخوردگی جوان حاضر در فیلم را که نماینده جوانان ایران است، هدف قرار می دهد، تا «بادکنک سفید» که حتی شادی‌های دم عید در ایران را به کام مردم تلخ نشان می دهد و باعث دردسر است، تا «گبه» که فریاد فروخورده دختران ایرانی است و البته سال ۱۹۹۸ با فیلم «بچه‌های آسمان» و سال ۱۹۹۹ با «رنگ خدا»ی مجید مجیدی این روند تغییر می کند ولی سال بعد با فیلم «زمانی برای مستی اسب‌ها»ی بهمن قبادی، جبران مافات شده و کودکان ایرانی معادل قاطران مستی که به خاطر گرم شدن در سرمای سخت مناطق مرزی کردستان مجبور به کولبری هستند، نمایش داده می شوند. این روند مجدداً با فیلم «باران» اثر مجید مجیدی که روایت قرین عزت و حیای عشق پسری ایرانی به دختری افغان است، تعدیل می شود. اما دوباره با زدن

احکام اسلام و مسأله محرمیت در فیلم «من ترانه ۱۵ سال دارم» اثر رسول صدرعاملی برای اسکار سال ۲۰۰۲ به سیاق قبل باز می گردد.

در ادامه «نفس عمیق» پرویز شهبازی و «لاک پشت‌ها هم پرواز می کنند» اثر بهمن قبادی هم با همین خط کش سنجیده و انتخاب می شوند اما سال ۲۰۰۵ روند با «خیلی دور، خیلی نزدیک» میرکریمی تغییر کرده و با «کافه ترانزیت» و زدن سنت و غیرت مرد ایرانی در سال ۲۰۰۶ به روش ابتدایی باز می گردد، «میم مثل مادر»، «آواز گنجشک‌ها» و «درباره‌الی» هر کدام به نوعی در روند قبل هستند. اما نماینده ایران در سال ۲۰۱۰ یعنی فیلم «بدرود بغداد»، رسماً برای جایزه خیز برداشته و فیلمی به زعم صاحبان اثر، بین المللی است. نجات بخش سرباز عراقی را سرباز آمریکایی نشان می دهد! سال بعد بالاخره طلسم اسکار بعد از این همه خوش رقصی می شکند و جدایی نادر از سیمین اصغر فرهادی، برنده اول اسکار سینمای ایران می شود، فیلمی که ایران را جایی می نمایاند که باید از آن مهاجرت (بخوانید فرار) کرد.

نگاهی به فیلم‌های منتخب ایران برای حضور در اسکار

اسکار سیاسی و همه‌گزینه‌های روی میز!

مریم اسدزاده
نویسنده

جایزه اسکار بهترین فیلم بین المللی که تا سال ۲۰۲۰ با نام بهترین فیلم خارجی زبان شناخته می شد، یکی از بخش‌های جایزه آکادمی است که توسط آکادمی علوم هنرهای سینما تعیین می شود. در اصطلاح رایج و عمومی به جایزه آکادمی، اسکار می گویند. بخش فیلم‌های خارجی زبان با نام جدیدش فیلم بین المللی از سال ۱۹۵۶ به عنوان یک بخش رقابتی به جوایز اسکار افزوده شد و از همان سال تاکنون بی وقفه فیلم‌های غیرآمریکایی و غیرانگلیسی زبان در این رقابت با هم سنجیده شده‌اند. بدیهی است هر کشوری می خواهد نماینده آداب و رسوم و سیاست‌ها و خط مشی خود را در ادامه راه مرادده با کشورهای دیگر جهان در این رقابت به نمایش بگذارد اما متأسفانه رویکرد سیاسی اسکار سال‌هاست که به سینمای کشورهای دیگر ثابت کرده که سیاسی است و به آنچه بر اساس منافع ایالات متحده روی پرده نقره‌ای نقش می بندد، جایزه می دهد.

اولین فیلمی که از طرف کشور ایران برای رقابت در اسکار فرستاده شد، فیلم «دایره مینا» ساخته داریوش مهرجویی بود که در سال ۱۹۷۷ یعنی قبل از وقوع انقلاب اسلامی ایران نماینده کشور ایران بود. البته این فیلم در میان کاندیدهای نهایی انتخاب نشد و بعد از این دوره تا سال ۱۹۹۴ ایران فیلم دیگری را به اسکار نفرستاد. در سال ۱۹۹۴ فیلم «زیردرختان زیتون» ساخته عباس کیارستمی به اسکار فرستاده شد و از این سال تا به امروز به جز یک وقفه، مجید مجیدی بود که در سال ۱۹۹۸ نامزد دریافت اسکار بهترین فیلم خارجی شد اما در نهایت جایزه را به فیلم «زندگی زیباست» ساخته روبرتو بنینی از ایتالیا دادند. در سال ۲۰۱۱ فیلم «جدایی نادر از سیمین» ساخته اصغر فرهادی تبدیل به دومین فیلم ایرانی شد که توانست در میان ۵ فیلم نهایی قرار بگیرد و در نهایت جایزه بهترین فیلم خارجی زبان را دریافت کرد.